

Munch i skuddrama

Bok Essay

Frank Høifødt

Kunsten, kvinnen og en ladd revolver. Edvard Munch anno 1900

Forlaget Press

● **Lik en spennende kringgåte ruller boken opp forholdene rundt skuddet mot Edvard Munchs venstre hånd.**

Frank Høifødts (59) utstrakte kunnskaper om Edvard Munchs kunst og liv kommer med all tydelighet frem i boken *Kunsten, kvinnen og en ladd revolver* (Forlaget Press). Så er også forfatteren en av de få som har doktorgrad om Munchs kunst.

Kjærlighetsforhold. Det mye omtalte skuddet mot Munchs venstre hånd danner tema for den foreliggende boken. Den er et særdeles velskrevet kunstbiografisk essay – og dertil spennende som en krimroman. Gjennom nærlesning av Munchs bilder og etterlatte tekster, samt en rekke andre kilder, ruller Høifødt opp det som utartet til et tragisk kjærlighetsforhold mellom Edvard Munch og Tulla Larsen i perioden 1898 – 1902 – og som kulminerte med det fatale skuddet i Åsgårdstrand.

Den nydelig utstyrte boken står i et slags dialogforhold til sitt omfattende kildemateriale, og som leser blir man dratt inn i så vel det kulturelle klimaet ved dette århundreskiftet, samt Munchs egne «landskaper».

Det er lett å forestille seg den redsel Tulla Larsen og Edvard Munch måtte ha følt i sekundene etter at pistolskuddet løsnet, og trolig den desperasjon som lå forut. Forgjeves forsøkte vinhandlerens datter å få Munch i tale – visstnok i flere år etter

hendelsen, men for den noe selvopptatte kunstneren varte aversjonen mot kvinner, og da særlig denne «femme fatale», livet ut.

«Det er som om blødningen etter skuddet i Åsgårdstrand ikke lot seg stanse», skriver forfatteren mot slutten av boken. Så har også Høifødt vist at Munch brukte sin «skjebnehånd» for alt den var verd. Skuddets betydning bekreftes av både kunstnerens bilder (også et mye utstilt portrett av Tulla Larsen) og etterlatte tekster og fotografier. Høifødt understreker at Munchs egne tekster ble «skrevet etter det endelige bruddet, og selv den søte vin han nøt med Tulla, ble til sur eddik i tilbakeblikk».

Hvem skjøt? Gjennom en imponerende kildebruk gir Høifødt et entydig svar på hvem som hadde fingeren på avtrekkeren den skjebnetunge natten. Selv røper jeg ingenting, men viser til at Munchs søster Inger var en nidkjær vokter av sin brors ettermæle, og trolig har bidratt sterkt til den forvirring som omslutter episoden.

Høifødt har benyttet ulike biografier, brev og andre kilder til å fremheve dette tragiske punktum i kjærlighetsforholdet. Resultatet er både vilnissaktig og underholdende. For til tross for at gåten rundt skuddet avdekkes, er boken primært utforskende.

LOTTE SANDBERG

Edvard Munchs søster Inger beskriver Tulla Larsen som «et meget uskjønt menneske med små mysende øine og et utlevet ansigt». Maleriet Stoffveksling (1898-99), tyder imidlertid på at beskrivelsen ikke passer. Det mye utstilte bildet ansees som et av resultatene av kjærlighetsforholdet – som endte med et pistolskudd.

FOTO: FRA BOKEN

